

LEGE
privind alegerea Parlamentului

nr. 1609-XII din 14.10.1993

Monitorul Parlamentului Republicii Moldova nr.10/289 din 30.10.1993

* * *

Abrogat: 08.12.1997

[Legea R.Moldova nr.1381-XIII din 21.11.1997](#)

Parlamentul Republicii Moldova adoptă prezenta lege.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Art.1. – Parlamentul se alege prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile acestei legi.

Art.2. – Au dreptul de vot cetățenii Republicii Moldova care pînă în ziua alegerilor inclusiv au împlinit vîrsta de 18 ani; au dreptul de a fi aleși cetățenii Republicii Moldova care au împlinit vîrsta de 21 de ani.

Art.3. – Cetățenii Republicii Moldova beneficiază în deplinătatea lor de drepturile electorale, independent de origine, situație socială și patrimonială, de rasă, naționalitate, sex, de studii, limbă, convingeri politice, confesiune, de genul și caracterul ocupațiilor.

Art.4. – Nu pot alege și nu pot fi aleși:

- a) alienații și persoanele declarate de instanța judecătorească drept incapabile;
- b) persoanele condamnate la privațiune de libertate prin hotărîre judecătorească definitivă.

[Art.4 în redacția [Legii nr.758-XIII din 06.03.1996](#), în vigoare 04.04.1996]

Art.5. – (1) Cetățeanul are dreptul să voteze numai într-o singură circumscripție electorală; alegătorul are dreptul la un singur vot.

(2) Dreptul de vot se exercită numai la secția de votare din localitatea în care alegătorul își are domiciliul permanent.

Art.6. – (1) Alegerea Parlamentului se efectuează în circumscripțiile electorale cu mai multe mandate pe bază de scrutin de liste din partea partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, în care s-au asociat acestea, și de candidaturi independente potrivit principiului reprezentării proporționale.

(2) Mandatele de deputați sînt atribuite partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale care în urma alegerilor au întrunit cel puțin patru la sută din voturile valabil exprimate pe întreaga țară.

(3) Norma de reprezentare pentru alegerea Parlamentului este de un deputat la 28000 de alegători.

(4) Parlamentul se alege pe un termen de 4 ani și activează permanent. Funcția de deputat în Parlament este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.

Art.7. – (1) Data alegerii Parlamentului se stabilește prin decret de către Președintele Republicii cu cel puțin 4 luni înaintea expirării mandatului acestuia și se aduce la cunoștința publică prin mijloace de informare în masă.

(2) În cazul dizolvării Parlamentului, alegerile se efectuează în termen de 3 luni de la dizolvare. În cazul autodizolvării Parlamentului, data noilor alegeri o va stabili el însuși, în același termen.

(3) Alegerile se efectuează în toate circumscripțiile într-o singură zi, de duminică.

Art.8. – (1) Candidaturile pentru Parlament se depun de către partidele și organizațiile social-politice înregistrate oficial pînă la data fixării alegerilor, în condițiile legislației în vigoare, și de către blocurile electorale. Pot fi depuse și candidaturi independente, în condițiile prezentei legi.

(2) Depunerea candidaturilor se efectuează în termenele prevăzute de prezenta lege.

Art.9. – Pentru alegerea Parlamentului se înființează Comisia Electorală Centrală, comisii electorale de circumscripție și comisii electorale ale secțiilor de votare.

Art.10. – (1) Comisia Electorală Centrală se constituie în termen de 10 zile de la stabilirea datei alegerilor din 3 judecători ai Curții Supreme de Justiție, 2 judecători ai Curții de Apel și din cîte un reprezentant din partea fiecărui partid, fiecărei organizații social-politice și fiecărui bloc electoral, care vor participa la alegeri, dar nu mai puțin de 16 persoane.

(2) Desemnarea sus-numiților reprezentanți ai curților se face în ședință publică, în termen de 5 zile de la data fixării alegerilor, prin vot secret, dintre judecătorii în exercițiu la Curtea Supremă de Justiție și judecătorii în exercițiu la Curtea de Apel. Rezultatul alegerilor se consemnează într-un proces-verbal, semnat de președintele și contrasemnat de secretarul adunării. Data ședințelor se aduce la cunoștință publică prin mijloacele de informare în masă de către președinții curților cu cel puțin 48 de ore înainte de ședințe.

(3) În aceeași zi, judecătorii desemnați în Comisia Electorală Centrală vor alege dintre judecătorii Curții Supreme de Justiție, prin vot secret, președintele comisiei. Rezultatul alegerii se consemnează într-un proces-verbal, semnat de cei 5 membri ai Comisiei Electorale Centrale.

(4) În această componentă, Comisia Electorală Centrală va exercita toate atribuțiile ce-i revin, potrivit prezentei legi, pînă la completarea sa definitivă cu reprezentanți ai partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale.

(5) Partidele, organizațiile social-politice și blocurile electorale care intenționează să participe la alegeri vor depune, în termen de 5 zile de la data alegerii Președintelui Comisiei Electorale Centrale, candidaturile pentru componenta definitivă a comisiei.

(6) Dacă numărul de candidaturi depuse va fi mai mic decît numărul stabilit la alin.(1), partidele organizațiile social-politice, blocurile electorale vor propune candidaturi suplimentare. Dacă numărul de candidaturi depuse va depăși numărul de membri ai comisiei stabilit, Președintele Comisiei Electorale Centrale, în prezența reprezentanților partidelor, organizațiilor social-politice și al blocurilor electorale, va proceda la tragerea la sorți.

(7) Comisia Electorală Centrală va alege, în termen de 3 zile de la constituire definitivă, dintre membrii săi vicepreședintele și secretarul conform procedurii stabilite de ea, va aduce la cunoștință publică componenta sa, sediul și numele de telefon pentru relații.

(8) Comisia Electorală Centrală are aparatul său de lucru, al cărui personal numeric este confirmat de Guvern.

[Art.10 modificat prin [Legea nr.1027-XIII din 06.12.1996](#), în vigoare 02.01.1997]

[Art.10 modificat prin [Legea nr.788-XIII din 26.03.1996](#), în vigoare 20.06.1996]

Art.11. – (1) Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuții:

a) veghează pe întreg teritoriul țării la îndeplinirea prezentei legi și asigură aplicarea ei uniformă, dă consultații privitoare la modul ei de aplicare;

b) în cazul stabilirii unor alegeri anticipate în conformitate cu art.7 alin.(2), fixează termenele

operațiunilor preelectorale, scutindu-le în egală măsură;

c) publică denumirile și hotărârile circumscripțiilor electorale, stabilește numărul de mandate pentru fiecare circumscripție electorală;

d) stabilește forma buletinelor de vot, a listelor electorale, a proceselor-verbale ale ședințelor comisiilor electorale și a altor documente, modelul ștampilelor comisiilor electorale, asigură confecționarea și păstrarea lor;

e) stabilește obligațiunile ministerelor, departamentelor de stat, ale altor organe din administrația publică, legate de pregătirea și desfășurarea alegerilor, ia act de informațiile acestora;

f) repartizează comisiilor electorale de circumscripție mijloacele financiare alocate pentru efectuarea alegerilor, verifică gradul de asigurare a comisiilor electorale cu localuri, mijloace de transport, de telecomunicații, aparate de calcul, examinează alte chestiuni de asigurare tehnico-materială a alegerilor;

g) elaborează instrucțiuni pentru organizarea și desfășurarea alegerilor, popularizează, prin intermediul mijloacelor de informare în masă, tehnica votării, lămurește importanța votului;

h) efectuează deplasări în circumscripții electorale pentru a controla cum se pune în aplicare legea electorală și îndrumările date;

i) examinează îndeplinirile referitoare la propria sa activitate, îndeplinirile și contestațiile privitoare la deciziile și operațiile comisiilor electorale de circumscripție, ale secțiilor de votare și ia deciziile respective;

j) anulează alegerile dintr-o circumscripție electorală în cazul în care votarea sau stabilirea rezultatului alegerilor au avut loc prin fraude de natură să modifice atribuirea mandatelor;

k) primește de la comisiile electorale de circumscripție procesele-verbale ce conțin numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare listă de candidați și constată dacă există partide, organizații social-politice și blocuri electorale care nu au întrunit cel puțin patru la sută din voturile valabil exprimate pe întreaga țară; comunică faptul acestor comisiilor electorale de circumscripție și-l dă publicității în timp de 24 de ore de la constatare;

l) verifică și înregistrează rezultatul alegerilor și atribuirea, pe circumscripții electorale, a mandatelor de deputați ce se cuvin partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidaților independenți;

m) exercită și alte atribuții în condițiile prezentei legi și a altor legi în vigoare.

(2) Dacă pentru soluționarea unei contestații sînt necesare verificări concrete la fața locului, acestea se efectuează în prezența unui judecător membru al Comisiei Electorale Centrale.

Art.12. – (1) Comisia electorală de circumscripție se constituie în termen de 5 zile de la stabilirea datei alegerilor din 3 judecători ai tribunalului județean, municipal Chișinău și din cel mult 10 reprezentanți ai partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale care vor participa la alegeri.

(2) Constituirea comisiei electorale de circumscripție se efectuează în conformitate cu prevederile art.10 alin.(2) – (6).

(3) Comisia electorală de circumscripție va alege, în termen de 3 zile de la constituire definitivă, dintre membrii săi vicepreședintele și secretarul, comunicînd imediat faptul acesta Comisiei Electorale Centrale, va aduce la cunoștința publică componența, sediul și numerele de telefon pentru relații.

(4) Comisia electorală de circumscripție are aparatul său de lucru, al cărui personal numeric este confirmat de Comisia Electorală Centrală.

Art.13. – Comisia electorală de circumscripție are următoarele atribuții:

a) veghează pe teritoriul circumscripției electorale la îndeplinirea prezentei legi și asigură aplicarea ei uniformă;

b) organizează secții de votare;

c) confirmă componența comisiilor electorale ale secțiilor de votare, aduce la cunoștință publică listele secțiilor de votare, componența comisiilor, sediul și numerele de telefon pentru relații;

d) examinează informațiile organelor administrative locale, ale șefilor de unități în problemele

pregătirii și efectuării alegerilor;

e) repartizează comisiilor electorale ale secțiilor de votare mijloacelor financiare alocate pentru efectuarea alegerilor, verifică gradul de asigurare a secțiilor de votare cu localuri, mijloace de transport, de telecomunicații, aparate de calcul, instrucțiuni, legi electorale, examinează alte chestiuni de asigurare tehnico-materială a alegerilor;

f) comunică la timp populației toate acțiunile legate de organizarea și desfășurarea alegerilor;

g) înregistrează listele de candidați din partea partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale și candidații independenți, le eliberează certificatele respective;

h) publică și afectează listele de candidați din partea partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale și informații privitoare la candidații independenți;

i) aprobă textul buletinului de vot pentru circumscripția electorală, asigură imprimarea buletinelor și le distribuie comisiilor electorale ale secțiilor de votare;

j) organizează instructaje pentru membrii comisiilor electorale ale secțiilor de votare privind pregătirea și efectuarea alegerilor, popularizează tehnica votării și lămurește importanța votului;

k) totalizează rezultatul alegerilor din circumscripția electorală și îl aduce la cunoștință publică, prezintă Comisiei Electorale Centrale și Curții Constituționale rezultatul alegerilor, eliberarea deputaților aleși certificate provizorii;

l) examinează întîmplările și contestațiile împotriva deciziilor și operațiunilor comisiilor electorale ale secțiilor de votare și la deciziile respective;

m) exercită alte atribuții în condițiile prezentei legi și ale altor legi în vigoare.

Art.14. – (1) Comisia electorală a secției de votare se constituie cu cel puțin 30 de zile înainte de data alegerilor din președinte, vicepreședinte, secretar și cel puțin din 5 membri.

(2) Președinții comisiilor electorale ale secțiilor de votare, la propunerea consiliului comunei, orașului, municipiului, sînt confirmați de comisia electorală de circumscripție în termen de 10 zile de la publicarea hotărîrii privind constituirea secțiilor de votare.

(3) Partidele, organizațiile social-politice și blocurile electorale vor propune, în același termen de 10 zile, cîte un reprezentant în comisiile electorale ale secțiilor de votare.

(4) Dacă numărul de reprezentanți va fi mai mare decît cel stabilit în alin.(1) prioritate se va da partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale care au prezentat un număr mai mare de candidați în liste.

(5) Dacă componența comisiei va fi completă, iar pentru ultimul membru al comisiei vor pretinde mai multe partide, organizații social-politice, blocuri electorale care au același număr de candidați pe listă, președintele comisiei electorale de circumscripție va proceda la tragerea la sorți.

(6) Dacă componența comisiei va fi incompletă din cauza lipsei reprezentanților partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, ea se va completa din reprezentanți ai localității în care se află secția de votare, ultimul fiind conformat de comisia electorală de circumscripție.

(7) Lista reprezentanților localităților în comisia electorală a secției de votare va fi aprobată și prezentată comisiei electorale de circumscripție de către consiliul local pe al cărui teritoriu se află secția de votare odată cu candidatura președintelui comisiei, lista reprezentanților fiind o listă de rezervă.

(8) Președintele și reprezentanții localității, membri ai comisiei electorale a secției de votare, nu pot fi membri de partide și organizații social-politice.

(9) Comisia electorală a secției de votare va alege, în termen de 3 zile de la constituire definitivă, dintre membrii săi, vicepreședintele și secretarul, comunicînd imediat faptul acesta comisiei electorale de circumscripție.

Art.15. – Comisia electorală a secției de votare are următoarele atribuții:

a) aduce la cunoștința alegătorilor lista electorală, ia în primire și examinează întîmpinările împotriva incorectitudinilor din listă și hotărăște modificările ei respective, eliberează certificat pentru drept de vot, alegătorilor care, în ziua alegerilor, vor fi absenți la domiciliu;

b) comunică populației data și locul votării, asigură pregătirea localului pentru votare, instalarea

urnelor și a cabinelor de vot, organizează votarea în ziua stabilită, conduce operațiunea de votare, ia măsurile necesare pentru păstrarea ordinii în localul secției de votare și pe teritoriul din preajmă;

c) numără voturile după încheierea votării, întocmește procesele-verbale, pe care împreună cu toate buletinele de vot, le va prezenta comisiei electorale de circumscripție;

d) examinează întâmplările și contestațiile ce vizează pregătirea comisiei electorale de circumscripție;

d) examinează întâmplările și contestațiile ce vizează pregătirea alegerilor și organizarea votării și adoptă, în baza lor, decizii;

e) exercită alte atribuții, în condițiile prezentei legi.

Art.16. – (1) Comisiile electorale sînt alcătuite din cetățeni ai Republicii Moldova cu drept de vot.

(2) O persoană poate fi inclusă în componența unei singure comisii electorale.

(3) În componența comisiilor electorale nu pot fi incluși candidați și factori de decizie din organele administrative publice de orice nivel.

(4) Includerea reprezentanților partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, ai localităților în componența comisiilor electorale se efectuează în baza deciziei organelor de conducere ale partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale și a consiliului comunei, orașului, municipiului.

(5) Persoanele din componența comisiilor electorale nu au dreptul să facă agitare "pro" sau "contra" partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale și candidaților independenți care participă la alegeri.

(6) După încheierea termenului de depunere a listelor de candidați prevăzut la art.30 alin.(1), membrii comisiei electorale, reprezentanți ai partidelor, organizațiilor social-politice și blocurilor electorale, se consideră eliberați din această funcție, dacă partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale pe care le reprezintă nu au depus listele de candidați pentru alegeri.

(7) Membrii comisiilor electorale, reprezentanți ai partidelor, organizațiilor social-politice și al blocurilor electorale, nu pot primi alte acreditații decît cele prevăzute de prezenta lege.

Art.17. – (1) Președinții, vicepreședinții, secretarii și membrii comisiilor electorale pot fi eliberați din comisii din proprie inițiativă, în cazul demiterii sau revocării acestora de către organele care i-au promovat.

(2) Dreptul de a demite membrii comisiei de atribuții, în cazul în care acesta a încălcat legea electorală sau a ignorat sistematic obligațiunile sale, îi revine comisiei electorale ierarhic superioare, iar dreptul de a-l demite pe membrul Comisiei Electorale Centrale de atribuții îi revine Curții Constituționale.

(3) În cazul demiterii sau revocării din funcție a membrului comisiei organului care l-a promovat va propune, în termen de 3 zile, dar cu cel puțin 10 zile înainte de data alegerilor, o altă candidatură, în condițiile prezentei legi.

Art.18. – (1) Ședințele Comisiei Electorale Centrale, ale comisiei electorale de circumscripție, ale comisiei electorale a secției de votare sînt valabile, dacă la ele participă majoritatea simplă a membrilor lor.

(2) În cazul în care unii membri ai comisiilor electorale reprezentați ai partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, vor boicota activitatea comisiilor din diferite motive politice, aceștia se vor considera demisionați din funcția de membru al comisiei respective fără a fi înlocuiți cu alții, iar comisiile vor activa cu numărul de membri rămași.

(3) Deciziile comisiei se adoptă prin votul deschis al majorității celor prezenți. În cazul împărțirii egale a voturilor, cel al președintelui este considerat decisiv. Membrii comisiei care nu sînt de acord cu decizia adoptată au dreptul să facă opinie separată, care se anexează în scris la procesul-verbal al ședinței.

(4) Deciziile comisiilor electorale, adoptate în limitele atribuțiilor acestora, sînt obligatorii și executorii pentru toate organele, întreprinderile, instituțiile, organizațiile de stat și obștești și pentru toți

cetățenii.

(5) Modul de formare și componența comisiilor electorale, deciziile și operațiunile comisiilor electorale pot fi contestate la comisia electorală operațiunile comisiilor electorale pot fi contestate la comisia electorală operațiunile comisiilor electorale pot fi contestate la comisia electorală ierarhic superioară, precum și pe cale juridică în instanța judecătorească în a cărei rază teritorială se află reședința comisiei electorale.

(6) Comisia electorală și instanța judecătorească ce au primit contestația o vor examina în termen de 3 zile, eliberând solicitantului o decizie motivată.

(7) Hotărîrea instanței judecătorești poate fi atacată în termen de 3 zile de la adoptare în instanță de recurs.

(8) Contestația împotriva Comisiei Electorale Centrale este examinată de Curtea Supremă de Justiție în termen de 5 zile de la data primirii ei.

[Art.18 modificat prin [Legea nr.788-XIII din 26.03.1996](#), în vigoare 20.06.1996]

Art.19. – Președintele, vicepreședintele, secretarul și membrii comisiilor electorale, după caz, pot fi degrevați, prin hotărîre a comisiei, de obligațiunile de producere sau de serviciu pentru perioada de organizare și desfășurare a alegerilor, stabilindu-li-se un salariu din fondul electoral care va fi cu 30 la sută mai mare decît salariul mediu de la principalul loc de lucru.

Art.20. – (1) Atribuțiunile comisiilor electorale expiră după ce Curtea Constituțională declară legalitatea alegerilor din circumscripțiile electorale respective.

(2) Atribuțiunile Comisiei Electorale Centrale expiră după validarea deputaților și constituirea Parlamentului.

Capitolul III

CIRCUMSCRIPȚIILE ELECTORALE SECȚIILE DE VOTARE

Art.21. – Pentru alegerea deputaților în Parlament se înființează circumscripții electorale cu mai multe mandate, ce corespund unităților administrativ-teritoriale ale republicii de nivelul al doilea.

Art.22. – (1) Numărul de mandate pentru fiecare circumscripție electorală se stabilește de Comisia Electorală Centrală prin împărțirea numărului de alegători în circumscripție la norma de reprezentare prevăzută la articolul 6 alin.(3), la care se adaugă un mandat, dacă restul depășește jumătatea normei de reprezentare.

(2) Numărul de alegători din localitățile circumscripției electorale care se ia în calcul pentru stabilirea numărului de mandate este prezentat de Departamentul de Stat pentru Statistică și situația de la 1 ianuarie a anului în care a fost adoptată hotărîrea privind fixarea alegerilor.

Art.23. – Listele circumscripțiilor electorale, în care sînt indicate hotarele acestora, sediul comisiilor electorale, numărul de alegători și numărul de mandate, se aduc la cunoștință publică de Comisia Electorală Centrală într-un termen de 15 zile de la data fixării alegerilor.

Art.24. – (1) Pentru efectuarea votării circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare, constituite de comisiile electorale de circumscripție în localități pe baza rapoartelor organelor respective ale administrației locale cu cel puțin 2 luni înainte de data alegerilor și vor avea un număr de cel puțin 50 și de cel mult 3000 de alegători.

(2) Pot fi constituite secții de votare pe lîngă cămine și pe lîngă spitale, maternități, sanatorii, aziluri pentru bătrîni, avînd cel puțin 50 de alegători.

(3) Pentru studenții de la cursurile de zi și pentru elevii cu drept de vot care nu domiciliază în localitatea în care-și urmează studiile se organizează cîte o secție de votare pe lîngă căminele lor, pentru 200 – 3000 de alegători.

(4) Pentru alegătorii care în ziua alegerilor călătoresc se pot organiza secții de votare în stațiile de

cale ferată, autogări și aeroporturi.

(5) Pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova se organizează câte o secție de votare pentru colaboratorii acestor reprezentanțe și membrii familiilor lor, precum și pentru cetățenii Republicii Moldova aflați în țările respective. Aceste secții de votare aparțin circumscripției electorale a municipiului Chișinău.

Art.25. – (1) Comisia electorală de circumscripție numerotează secțiile de votare din circumscripția sa electorală și comunică alegătorilor hotarele fiecărei secții de votare, sediul comisiei electorale, adresa localului pentru votare, numerele de telefon pentru relații.

(2) Secțiile de votare se numerotează, începând cu localitatea de reședință a comisiei electorale de circumscripție, continuând cu cele din orașe și apoi din comune, în ordine alfabetică.

(3) Primarii localităților vor asigura toate datele, informațiile și sprijinul necesar prevăzute de alineatele precedente.

Capitolul IV **LISTELE ELECTORALE**

Art.26. – Listele electorale cuprind cetățenii Republicii Moldova cu drept electoral activ care locuiesc și au viză de reședință pe teritoriul secției de votare respective la data întocmirii listelor.

Art.27. – (1) Listele electorale se întocmesc pentru fiecare secție de votare de către primăria respectivă și se semnează de primar.

(2) În listele electorale se înscriu în ordine alfabetică numele și prenumele, anul nașterii, domiciliul alegătorilor.

(3) Alegătorul poate fi înscris numai într-o listă electorală și la o singură secție de votare.

(4) Listele electorale se depun la comisia electorală a secției de votare cu 20 de zile înainte de alegeri, se afișează în localuri publice și în localurile secțiilor de votare. Alegătorii sînt înștiințați pe diferite căi la care secție vor vota. Un exemplar de control al listelor electorale se păstrează la primăria respectivă.

(5) Modificările intervenite în listele electorale după predarea lor se comunică în timp de 24 de ore comisiei electorale a secției de votare.

Art.28. – (1) Cetățenilor li se asigură posibilitatea de a lua cunoștință de listele electorale și de a verifica corectitudinea întocmirii lor. Ei au dreptul să facă contestații împotriva neincluserii includerii incorecte în listă sau excluderii din ea, precum și împotriva erorilor comise la înscrierea datelor despre alegători. Contestațiile alegătorilor se examinează de către comisia electorală de sector, care este obligată ca, cel târziu peste 2 zile, iar în ajun și în ziua alegerilor – imediat, să facă rectificările de rigoare în listă ori să înmîneze o copie de pe decizia motivată de respingere a contestației.

(2) Decizia comisiei electorale a secției de votare poate fi contestată în instanța judecătorească în a cărei rază teritorială se află sectorul de votare, cu cel puțin 2 zile înainte de alegeri. Hotărîrea instanței judecătorești poate fi atacată în instanța de recurs. Corectările în lista electorală în conformitate cu hotărîrea judecătorească se fac imediat de către comisia electorală a secției de votare.

Art.29. – (1) În cazul în care alegătorul își schimbă domiciliul în perioada dintre întocmirea listelor electorale și data alegerilor, comisia electorală a secției de votare, la rugămintea acestuia și la prezentarea buletinului de identitate sau a unui alt act de identitate eliberează alegătorului un certificat pentru dreptul de vot. Alegătorul care a primit certificat semnează în lista electorală în dreptul numelui său.

(2) Pe baza certificatului pentru dreptul de vot alegătorul se înscrie în ziua alegerilor în lista electorală suplimentară la secția de votare respectivă.

(3) Lista electorală suplimentară să întocmește în conformitate cu art.27 alin.(2), indicîndu-se documentul sau motivul în a cărei bază alegătorul este introdus în listă.

Capitolul V

DEPUNEREA CANDIDATURILOR

Art.30. – (1) Propunerile de candidații se fac pe circumscripții electorale și se depun la comisiile electorale de circumscripție. Documentele se vor depune ce mai devreme peste 3 zile de la constituirea definitivă a comisiei electorale de circumscripție și cu cel puțin 40 de zile înainte de data alegerilor. Comisia electorală de circumscripție va înregistra candidații în termen de cel mult 5 zile, iar candidații independenți în termen de cel mult 10 zile de la data depunerii documentelor respective.

(2) Înregistrarea candidaților se va încheia cu 30 de zile înainte de data alegerilor.

(3) După înregistrare, în termen de 3 zile, comisia electorală de circumscripție va da publicității listele de candidații și informația privind candidații independenți.

(4) Au dreptul de a depune candidaturi partidele, organizațiile social-politice înregistrate oficial până la ziua stabilirii datei alegerilor, în conformitate cu legislația în vigoare și blocurile electorale.

(5) Partidele, organizațiile social-politice asociate în blocuri electorale nu pot face parte concomitent din alte blocuri electorale și nu pot participa independent la alegeri.

(6) În calitate de candidații independenți pot fi propuși cetățeni ai Republicii Moldova susținuți de cel puțin o mie de alegători din circumscripția electorală respectivă.

Art.31. – Un candidat poate să candideze numai la o singură circumscripție electorală în calitate de reprezentant al numai unui singur partid, al unei singure organizații social-politice sau al unui singur bloc electoral sau în calitate de candidat independent.

(2) Numărul de candidații înscriși în lista partidului, a organizației social-politice, a blocului electoral poate fi mai mare decât numărul mandatelor din circumscripția electorală respectivă cu doi candidații, acești ultimi doi candidații având statut de supleanți.

Art.32. – (1) Partidele, organizațiile social-politice și blocurile electorale vor depune la comisiile electorale de circumscripție, în trei exemplare listele de candidații, autentificate de conducătorii de partide de organizații social-politice, deciziile organului de conducere a partidului, al organizației social-politice, al blocului electoral de a depune candidaturi, precum și deciziile candidaților înscriși în listă, prin care aceștia acceptă să candideze.

(2) Candidatul independent va depune o declarație prin care acceptă să candideze și listele cu semnăturile a cel puțin o mie de alegători care îi susțin candidatura.

(3) Primul exemplar al listelor de candidații, prezentate de către partide, organizații social-politice și blocuri electorale, se va păstra la comisia electorală de circumscripție, exemplarul doi va fi expediat Comisiei Electorale Centrale, iar exemplarul trei va fi afișat la sediul comisiei electorale de circumscripție. Pentru candidatul independent Comisiei Electorale Centrale i se vor transmite numai datele din documentele prevăzute la alin.(2).

Art.33. – (1) Ordinea în care se vor înscrie candidații în liste este determinată de partide, organizații social-politice și blocuri electorale.

(2) În liste se va indica numele și prenumele candidatului, data și anul nașterii, profesia, funcția (ocupația), domiciliul.

Art.34. – (1) Lista susținătorilor pentru candidatul independent este un act oficial, cu toate consecințele prevăzute de lege.

(2) Lista susținătorilor va cuprinde data alegerilor, numele și prenumele candidatului, data și anul nașterii, profesia, funcția (ocupația), domiciliul lui, precum și numele și prenumele persoanei care a întocmit lista, Susținătorul își va indica numele și prenumele, numărul actului de identitate, domiciliul, dat semnării și va semna pentru candidat.

(3) Numele semnatarilor se numerotează separat pe fiecare pagină, începând cu cifra unu, și se autentifică de conducătorul organului de autoadministrare locală pe al cărui teritoriu domiciliază

semnatarii.

(4) Un alegător are dreptul să semneze pentru un singur candidat și numai în circumscripția sa electorală. Susținători pot fi numai cetățeni ai Republicii Moldova cu drept de vot.

(5) Comisiile electorale de circumscripție sînt în drept să verifice veridicitatea semnăturilor. În cazul descoperirii unor falsuri, candidatul nu este înregistrat sau înregistrarea lui se anulează.

Art.35. – (1) Partidul, organizația social-politică, blocul electoral au dreptul să retragă lista de candidați, să anuleze decizia lor de a înscrie în listă un candidat anumit, iar partidul și organizația social-politică să iasă din componența blocului electoral.

(2) Decizia de a retrage lista de candidați, un candidat din lista sau de a ieși din componența blocului electoral este adoptată numai de organul de conducere a partidului, al organizației social-politice și este prezentată comisiei electorale de circumscripție. Decizia se aduce la cunoștința alegătorilor.

(3) Candidatul independent și candidatul înscris în listă pot să-și retragă candidatura în orice moment înainte de data alegerilor, depunînd o declarație comisiei electorale de circumscripție.

(4) Întocmirea candidatului retras din lista cu un alt candidat nu se admite după încheierea termenului de înregistrare a candidaților, prevăzut la art.30 alin.(2).

Art.36. – (1) Cetățenii Republicii Moldova, partidele, organizațiile social-politice și blocurile electorale pot contesta, cu cel puțin 25 de zile înainte de data alegerilor, candidaturile propuse.

(2) Contestațiile privind înregistrarea candidaților se soluționează în instanța judecătorească în a cărei rază teritorială se află localitățile din circumscripția electorală, în termen de cel mult 2 zile de la primirea contestației.

(3) Împotriva hotărîrii date în contestație se poate face recurs, în 24 de ore de la pronunțare, în instanța ierarhic superioară. Recursul se soluționează în termen de cel mult 2 zile de la primirea contestației.

(4) În baza hotărîrii judecătorești, comisia electorală de circumscripție constată, într-un proces-verbal, rămînerea definitivă sau retragerea candidaturilor din liste și dispune imprimarea buletinelor de vot.

Capitolul VI **BULETINUL DE VOT**

Art.37. – (1) Forma și textul buletinului de vot le stabilește Comisia Electorală Centrală. Dimensiunile buletinului de vot le stabilește comisia electorală de circumscripție. Buletinul de vot poate fi format din una sau mai multe file, în funcție de numărul de liste și de candidați înregistrați.

(2) Buletinul de vot se divizează în patrulete corespunzător numărului de partide, organizații social-politice, blocuri electorale și de candidați independenți, reprezentanți în circumscripția electorală respectivă. Dimensiunile patruletelor se stabilește în funcție de numărul candidaților înscris în liste.

(3) În fiecare patrulete se înscrie denumirea partidului, organizației social-politice, blocului electoral însoțite de semnul său electoral, dacă există, în ordinea depunerii listelor în comisia electorală, indicîndu-se numele și prenumele candidaților.

(4) Nu se admite identitatea de semne electorale a două sau mai multe partide, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale se aduc la cunoștință publică prin mijloacele de informare în masă.

(5) Fiecare candidat independent se înscrie într-un patrulete aparte amplasat după listele de candidați din partea partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, în care se indică numele, prenumele și se înscriu cuvintele "candidat independent".

(6) Buletinele de vot se imprimă în limba de stat și în alte limbi vorbite de alegători din circumscripția electorală, în baza deciziei comisiei electorale de circumscripție, în atîtea exemplare cîtî alegători sînt în circumscripție, cu un supliment de zece la sută.

(7) În fiecare patrulete în partea dreaptă, la o distanță egală de latura de sus și de jos, se imprimă un cerc cu diametrul de 15 mm în interiorul căruia votantul care a dat un vot "pro" partidului, organizației social-politice, blocului electoral sau candidatului independent trage două linii în cruce.

Art.38. – (1) Buletinele de vot din circumscripția electorală trebuie să aibă unul și același format, să fie imprimate cu aceleași caractere, pe hîrtie de aceeași culoare și de o densitate suficientă pentru a nu se distinge pe verso textul imprimat și votul dat.

(2) Dacă buletinul va fi format din mai multe file, ele se vor capsă ca să nu se detașeze.

(3) Buletinele de vot se execută cu cel puțin 10 zile înainte de alegeri.

(4) Buletinele de vot imprimate se păstrează la comisiile electorale de circumscripție, iar cu 2 zile înainte de alegeri se remit comisiei electorale a secției de votare în baza unui act de predare.

(5) Localul comisiei electorale de circumscripție și cel al secției de votare în care se păstrează buletinele de vot vor fi păzite de poliție.

Art.39. – Reprezentanții partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidații independenți sînt în drept să ia cunoștință de mostrele de buletine la comisia electorală de circumscripție.

Capitolul VII CAMPANIA ELECTORALĂ

Art.40. – (1) Campania electorală începe la data aducerii la cunoștință publică a datei alegerilor și se încheie cu o zi înainte de ziua votării.

(2) Alegerile se pregătesc și se efectuează deschis, fiind oglindite pe larg în mijloacele de informare în masă.

Art.41. – (1) Partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidaților independenți, din momentul inițierii campaniei electorale li se oferă posibilitatea de a face liber și nestingherit agitație preelectorală prin mitinguri, adunări la locul de trai, convorbiri individuale, prin utilizarea audiovizualului, presei, prin agitație vizuală și prin alte modalități care exclud încălcarea ordinii publice.

(2) Comisiile electorale, organele de administrare locală sînt, obligate să acorde sprijin partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidaților independenți în compania electorală.

Art.42. – (1) Partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale, candidații independenți au dreptul, după înregistrare, să afișeze programele lor preelectorale, datele despre candidați, să aducă la cunoștință publică apeluri, declarații, fotomateriale electorale etc. Placardele și afișele electorale nu pot depăși dimensiunile de doi pe trei metri. Aceste tipărituri se execută fără autorizație, din mijloacele fondurilor electorale.

(2) Tipografiile de stat vor fi accesibile în egală măsură tuturor partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale și candidaților independenți și vor executa comenzile lor în termene rezonabile.

(3) Comisia Electorală Centrală și comisiile electorale de circumscripție vor aduce programele preelectorale, în termen de 5 zile de la data depunerii lor, la cunoștință publică prin intermediul presei republicane și locale.

(4) Programele partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale și ale candidaților independenți nu trebuie să conțină apeluri la acțiuni anticonstituționale sau la alte acțiuni ilegale.

Art.43. – (1) Organele de administrare locală sînt obligate ca, în termen de 5 zile de la începutul campaniei electorale, să stabilească locuri speciale pentru afișaj electoral, ținînd seama de numărul partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale și candidaților independenți care vor participa la alegeri.

(2) Locurile speciale de afișaj electoral; vor fi situate în putere, pe străzi și în alte locuri publice.

(3) Este interzisă utilizarea locurilor speciale de afișaj electoral de către un partid, organizație social-politică, bloc electoral ori candidat independent astfel, încît să împiedice folosirea acestora de către un alt partid, organizație social-politică, bloc electoral, candidat independent. Pe un panou electoral

se poate aplica un singur afiș electoral.

(4) Materialul de agitație sub aspectul conținutului nu trebuie să aibă un caracter anticonstituțional, ilegal.

(5) Sînt interzise afișele electorale care combină culorile, astfel încît se evoce drapelul Republicii Moldova sau al unui alt stat, precum și afișele care utilizează stema de stat.

(6) Poliția va asigura integritate panourilor și a afișelor electorale.

(7) În ziua alegerilor nu se admite nici un fel de agitație, cu excepția materialului de agitație afișat anterior în afara localului de votare.

Art.44. – (1) Partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale și candidații independenți au acces la mijloacele de stat de informare în masă.

(2) Orarul pentru compania electorală și respectarea timpului de antenă se stabilește de Comisia Electorală Centrală, consultînd conducerea Radioteleviziunii Naționale.

(3) Timpul de antenă se va repartiza proporțional numărului listelor de candidați depuse în întreaga țară. Partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale care vor depune liste de candidați în cincizeci la sută din circumscripțiile electorale vor beneficia de un timp de antenă de două ori mai mare decît partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale care au depus liste într-un număr de circumscripții mai mic.

(4) Timpul de antenă pentru candidații independenți se stabilește de cincizeci la sută din timpul prevăzut pentru partide, organizații social-politice, blocuri electorale, care au depus liste de candidați în mai puțin de cincizeci la sută din circumscripții electorale, și numi o singură dată.

(5) Timpul de antenă se pune la dispoziția partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidaților independenți în mod egal și la aceeași oră. Cumpărarea timpului de antenă în organele audiovizuale de stat este interzisă.

(6) Nu se includ în dreptul la timp de antenă interviurile, reportajele și alte servicii audiovizuale de interes general pentru informarea cetățenilor.

(7) Redacțiile ziarelor și revistelor republicane, ale căror locale aparținînd organelor puterii de stat și administrației locale, vor pune în egală măsură, la dispoziția partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidaților independenți paginile ziarelor și revistelor stabilind pentru fiecare un număr egal de publicații și în mărimi egale.

Art.45. – (1) Mijloacele de informare în masă vor oglindi cu regularitate mersul pregătirii și efectuării alegerilor. Reprezentanților acestor mijloace li se garantează accesul liber la toate acțiunile legate de alegeri, iar comisiile electorale, partidele, organizațiile social-politice, organele de administrare publică le vor asigura informația necesară.

(2) Comisia Electorală centrală este obligată să transmită cu regularitate mijloacelor de informare în masă informații operative.

(3) Rapoartele de la ședințele Comisiei Electorale Centrale, comisiilor electorale de circumscripție deciziile adoptate se publică sistematic în presa centrală și cea locală.

Art.46. – (1) Pentru supravegherea desfășurării campaniei electorale la cererea partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidaților independenți, comisia electorală de circumscripție va acredita cîte un reprezentant la fiecare secție de votare. În același scop se vor invita observatori străini, precum și reprezentanți ai oricărei instituții și organizații particulare competente, acreditați pentru aceasta la Ministerul Afacerilor Externe.

(2) Reprezentanții presei, ai audiovizualului, observatorii și alți reprezentanți acreditați au dreptul să asiste la toate operațiunile electorale iar în ziua alegerilor la secțiile de votare și la numărătoarea voturilor fără a se amesteca sau a încurca activității comisiei de votare în cazul constatării unei neregularități.

(3) Președinții comisiilor electorale ale secțiilor de votare vor crea condiții pentru activitatea observatorilor și altor persoane investite cu dreptul de a se afla în localul de votare.

(4) Orice act de propagandă pentru sau împotriva candidaților sau încercarea de a influența

opțiunea alegătorului atrag aplicarea sancțiunilor legale, suspendarea acreditării de către îndeplinirea imediată a persoanei respective din localul de votare.

Art.47. – Candidații partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidații independenți, după înregistrare, sînt degrevați, la cerere, din funcția de producție sau din serviciu, păstrîndu-li-se salariu mediu care li se va acorda din contul mijloacelor electorale pe care le posedă partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale, iar candidaților independenți din fondul electoral al comisiei electorale de circumscripție.

Capitolul VIII EFECTUAREA VOTĂRII

Art.48. – (1) Votarea se efectuează în ziua alegerilor. Ea începe la ora 7.00 și se încheie la ora 20.00.

(2) După caz, prin decizia comisiei electorale de circumscripție, durata efectuării votării la unele secții de votare poate fi prelungită, dar nu mai mult de 2 ore.

(3) Prin decizia Comisiei Electorale Centrale durata efectuării votării poate fi prelungită mai mult, dar să nu depășească ora 00.00.

(4) În timpul rezervat votării, cu excepția cazurilor de dezordine în votare și întreruperea votării, cu excepția cazurilor de dezordine în masă, de calamități naturale, de alte circumstanțe neprevăzute, care fac imposibilă sau periculoasă pentru alegători efectuarea alegerilor. În aceste cazuri președintele comisiei electorale a secției de votare poate sista votarea pentru a o muta în altă parte, înștiințînd despre aceasta alegătorii.

(5) Persoanele care au dreptul să asiste la votare nu pot fi obligate să părăsească localul de votare în timpul întreruperii votării.

Art.49. – (1) Votarea se efectuează în localuri rezervate special, dotate cu un număr suficient de cabine pentru excluderea aglomerației și asigurarea votului secret, în care trebuie să fie stabilite locuri pentru înmînarea buletinelor de vot și instalate urne de vot. Acestea se amplasează astfel încît votanții, apropiindu-se de ele, să treacă neapărat prin cabina de vot secret.

(2) Cabinele, urnele de vot și celelalte materiale necesare secției de votare se vor asigura de către organele de administrare locală.

(3) Comisia electorală a secției de votare va stabili un traseu pentru alegători, începînd de la intrare, spre masa la care se repartizează buletinele, pe urmă spre cabinele de vot secret și urnele de vot, pentru asigurarea unui parcurs ordonat prin secția de votare și excluderea aglomerării.

(4) Pentru a evita sustragerea buletinelor de vot, ele vor fi păstrate într-un loc sigur din interiorul secției de votare în pachete legate a cîte o sută bucăți, distribuitorii primind cantitatea necesară un interval de timp, stabilit de președintele comisiei.

(5) Răspunderea pentru organizarea votării, pentru secretul voinței alegătorilor, pentru amenajarea localităților și pentru menținerea în ele a ordinii convenite o poartă comisia electorală a secției de votare.

(6) Răspunderea pentru asigurarea ordinii în ziua alegerilor în localul de votare și pe teritoriul din preajmă, care se stabilește în raza de 300 de metri de la localul votării, o poartă președintele comisiei electorale a secției de votare. Deciziile pe care le ia acesta în scopul asigurării ordinii sînt obligatorii și executorii pentru toți.

(7) În afară de membrii comisiei electorale a secției de votare, de candidați, observatori și de alți reprezentanți acreditați, nici o altă persoană nu poate staționa în zona de votare mai mult decît timpul necesar pentru votare.

(8) Președintele, vicepreședintele, secretarul și membrii comisiei electorale a secției de votare sînt obligați să poarte ecusoane de identitate, fiind interzise atît lor, cît și altor persoane care au dreptul de a asista în secția de votare, să poarte ecusoane, insigne sau alte însemne de propagandă electorală.

Art.50. – (1) În ziua alegerilor, la ora 7.00, președintele comisiei electorale a secției de votare, în

prezența a cel puțin jumătate din membrii comisiei, verifică urnele de vot, le sigilează, verifică listele electorale, buletinele, ștampilele și declară votarea deschisă.

(2) Alegătorul votează personal. Votarea pentru alte persoane nu se admite. Comisia electorală a secției de votare înmânează alegătorului buletinul de vot conform listei electorale, la prezentarea actului de identitate. Alegătorul semnează obligatoriu în lista electorală în dreptul numelui său că a primit buletinul.

(3) Buletinul de vot înmânat alegătorului trebuie să aibă aplicată pe verso ștampila de control a secției de votare.

(4) Cetățenii din perimetrul secției de votare care nu sînt înscriși în listele electorale, precum și cei care au venit la secția de votare cu certificat pentru drept de vot, se înscriu într-o listă electorală suplimentară după ce prezintă actul de identitate.

(5) În cazul în care alegătorul, din motive de sănătate sau din alte cauze, nu poate veni în localul de votare, comisia electorală a secției de votare, la rugămintea lui, desemnează cel puțin doi membri ai comisiei care se deplasează cu o urnă specială și cu materialul necesar votării la locul unde se află alegătorul pentru a se efectua votarea.

Art.51. – (1) Buletinul de vot se completează de către votant numai în cabina pentru vot. Alegătorul care nu are posibilitatea să completeze de sine stătător buletinul este în drept să invite în cabină o altă persoană, cu excepția membrilor comisiei electorale, reprezentanților candidaților și persoanelor acreditate.

(2) Votantul trage două linii în cruce în interiorul cercului numai al unui dintre patruleterele buletinului de vot, ceea ce va însemna că a votat pentru partidul, organizația social-politică, blocul electoral sau pentru candidatul independent respectiv. Cercurile din celelalte patruletere trebuie să rămîie curate.

(3) Este interzis de a scoate din localul votării buletinul înmânat pentru vot.

(4) Nu se admite să voteze pentru cîteva partide, cîteva organizații social-politice, cîteva blocuri electorale sau pentru cîteva candidați independenți.

(5) Dacă alegătorul a completat greșit buletinul, comisia electorală a secției de votare va elibera numai o singură dată un nou buletin, făcînd menținerea corespunzătoare în procesul-verbal al operațiunilor de votare și anulînd buletinul.

(6) Alegătorul va lăsa în urnă buletinul de vot completat.

Art.52. – În cazul în care reprezentanții partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale sau ai candidaților independenți au constatat încălcări în operațiunea de votare sau pun la îndoială identitatea persoanei ce se prezintă la votare președintele comisiei electorale a secției de votare sînt obligați să verifice aceste fapte, iar dacă ele se confirmă, să ia măsuri pentru a le înlătura sau să încheie un proces-verbal pe care îl va transmite poliției.

Art.53. – (1) Președintele, membrii comisiei electorale a secției de votare, precum și persoanele însărcinate cu menținerea ordinii, vor vota în secția unde își desfășoară activitatea, după înscrierea lor în lista suplimentară.

(2) Este interzis a intra în localul de votare cu arme de foc sau cu arme albe, excepție făcînd cazurile în care nu există o altă posibilitate de a restabili ordinea de drept, de a salva viața persoanelor din local, buletinele și urnele de vot.

(3) La ora de încheiere a votării, președintele comisiei electorale a secției de votare va declara votarea încheiată și va dispune închiderea secției de votare.

Capitolul IX

CONSTATAREA REZULTATELOR VOTĂRII

Art.54. – (1) După expirarea timpului rezervat votării, președintele comisiei electorale a secției de votare va proceda la constatarea rezultatului votării.

(2) Înainte de a se deschide urnele de vot, toate buletinele de vot rămase neutilizate se vor număra și se vor anula de către comisia electorală a secției de votare, aplicându-se pe ele ștampila anulat.

(3) După verificarea sigiliilor de pe urnele de vot, președintele comisiei, în prezența membrilor comisiei și a persoanelor care au dreptul să asiste, va deschide urnele de vot.

(4) Secția de votare va fi asigurată suficient cu mese pentru toate buletinele extrase din urne să fie numărate într-un singur loc, în văzul tuturor membrilor comisiei și a celor prezenți.

(5) Pe masa de vot se vor aranja fanioane cu denumirea partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, cu numele și prenumele candidaților independenți. În fața lor președintele comisiei electorale a secției de votare va așeza buletinele de vot respective, extrase din urnele de vot. Ele se vor număra, se vor lega separat, iar rezultatele numărării vor fi consemnate într-un tabel special.

(6) Înainte de a înscrie în procesul-verbal numărul de voturi obținute de partide, organizații social-politice, blocuri electorale, de candidații independenți, observatorilor și altor persoane acreditate li se va da posibilitatea de a verifica calculele din tabelul special.

(7) Sînt nule buletinele de vot care nu au aplicată pe ele ștampila de control a secției de votare, buletinele de alt model decît cel legal aprobat, buletinele în care au fost tăiate cercuri din mai multe patrulete, buletinele în care nu a fost tăiat nici un cerc din nici un patrulete. Buletinele nule vor fi demonstrate tuturor membrilor comisiei, observatorilor și altor persoane acreditate.

(8) Voturile pentru cetățenii și partidele, organizațiile social-politice înscrise suplimentar de către alegători în buletinele de vot nu se iau în considerare, iar buletinele se consideră nule.

(9) Dacă membrii comisiei electorale a secției de votare se îndoiesc de valabilitatea buletinului de vot, problema se va rezolva punîndu-se la vot.

(10) Buletinele de vot nule nu intră în calculul voturilor valabil exprimate.

Art.55. – (1) Comisia electorală a secției de votare va încheia un proces-verbal în două exemplare, care va cuprinde:

a) numărul de alegători, incluși în listele electorale;

b) numărul de alegători care s-au prezentat la urnele de vot inclusiv alegătorii care au fost incluși în liste suplimentare;

c) numărul total de voturi exprimate;

d) numărul de voturi nule;

e) numărul de voturi valabil, obținute de fiecare listă de candidați, de fiecare candidat independent;

f) numărul buletinelor de vot primite de secția electorală;

g) numărul buletinelor de vot rămase neutilizate și anulate.

(2) Aparte se vor expune pe scurt întîmpinările și contestațiile, modul lor de soluționare.

(3) Rezultatul numărării voturilor se examinează în ședința comisiei electorale a secției de votare și se consemnează într-un proces-verbal care se semnează de președintele, vicepreședintele, secretarul și membrii comisiei. Lista semnăturii unor membri ai comisiei secției de votare nu influențează asupra valabilității procesului-verbal. Motivele care au împiedicat semnătura se vor menționa în procesul-verbal.

(4) Procesul-verbal, contestațiile privitoare la operațiunile electorale ale secției de votare, buletinele nule, neutilizate și cele contestate, ștampilele secției de votare, sigilate într-o cutie, se vor preda comisiei electorale de circumscripție de către președintele comisiei secției de votare în timp de 24 de ore de la declararea închiderii secției de votare. Transportarea cutiei sigilate va fi însoțită de paza poliției.

Art.56. – (1) După primirea proceselor-verbale cu rezultatele numărării voturilor din secțiile de votare comisia electorală de circumscripție va stabili dacă la alegeri pe întreaga circumscripție au participat cel puțin o treime din numărul total de alegători înscrși în listele electorale. În caz contrar, operațiunile electorale se vor stopa și se vor aplica prevederile art.64. Dacă se va constata că alegerile sînt valabile, comisia electorală de circumscripție va încheia un proces-verbal cuprinzînd voturile valabil exprimate pe întreaga circumscripție pentru fiecare partid, organizație social-politică, bloc electoral, pe care în timp de 24 de ore îl va înainta Comisia Electorale Centrale.

(2) Comisia Electorală centrală va examina procesele-verbale din toate circumscripțiile electorale,

va totaliza numărul de voturi obținute de fiecare partid, organizație social-politică, bloc electoral, pentru a stabili dacă ele întrunesc cel puțin patru la sută din voturile valabil exprimate pe întreaga țară, prag electoral prevăzut de art.6 alin.(2).

(3) În timp de 24 de ore, Comisia Electorală Centrală va expedia comisiilor electorale de circumscripție rezultatul totalizării voturilor pe întreaga țară și decizia sa privind excluderea partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, care nu au întrunit patru la sută din voturile valabil exprimate pe întreaga țară, din operațiunea de atribuire a mandatelor.

Art.57. – (1) După primirea de Comisia Electorală Centrală a deciziei de excludere din atribuirea mandatelor a partidelor, organizațiilor social politice, blocurilor electorale care nu au întrunit cel puțin patru la sută din voturile valabil exprimate pe întreaga țară, comisia electorală de circumscripție va proceda la atribuirea mandatelor de deputat partidelor, organizațiilor social-politice și blocurilor electorale care au acest drept și candidații lor independenți în prezența candidaților și acelor acreditați, în conformitate cu prezenta lege, la cererea lor.

(2) În baza proceselor-verbale ale comisiilor electorale ale secțiilor de votare, comisia electorală de circumscripție va stabili:

- a) Numărul total de alegători din circumscripție incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători care s-au prezentat la urnele de vot, inclusiv alegătorii care au fost incluși în listele suplimentare;
- c) numărul de voturi nule;
- d) numărul de voturi valabil exprimate obținute de fiecare partid, organizație social-politică, bloc electoral, cu excepția celor excluse prin decizie a Comisiei Electorale centrale, de fiecare candidat independent;
- e) numărul de buletine neutilizate și anulate.

Art.58. – (1) Atribuirea mandatelor de deputat partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale se efectuează de comisia electorală de circumscripție prin împărțirea succesivă a numărului de voturi valabil exprimate pentru fiecare partid, organizație social-politică sau bloc electoral la 1, 2, 3, 4... ș.a.m.d. pînă la cifra ce corespunde numărului de mandate stabilit pentru circumscripția electorală.

(2) Din rezultatele tuturor împărțirilor și din numărul de voturi valabil exprimate pentru candidații independenți se iau în descreștere atîtea numere cîte mandate urmează să fie distribuite la circumscripția electorală. De cîte numere din acest lanț descrescător dispune partidul, organizația social-politică, blocul electoral atîtea mandate i se atribuie.

(3) Candidatul independent va fi declarat ales, dacă numărul de voturi valabil exprimate pentru el se încadrează în lanțul descrescător.

Art.59. – (1) Atribuirea mandatelor către candidații propuși de partide, organizații social-politice, blocuri electorale se face în ordinea înscrierii candidaților, începînd cu primul de pe listă.

(2) Candidații care nu au fost aleși sînt declarați supleanți. Candidatul supleant va fi declarat de către Curtea Constituțională ales dacă din anumite motive se va elibera un mandat de deputat aparținînd partidului, organizației social-politice, blocului electoral pe care îl reprezintă.

(3) În cazul în care partidul, organizația social-politică, blocul electoral nu au candidați supleanți în circumscripția electorală respectivă, se va proceda la alegeri parțiale în conformitate cu art.65. La fel se va proceda dacă va rămîne vacant și mandatul deputatului independent.

Art.60. – (1) În timp de 24 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor în circumscripția electorală, comisia electorală de circumscripție va expedia Comisiei Electorale Centrale, însoțit de paza poliției, un proces-verbal care va cuprinde datele prevăzute de art.57 alin.(2), precum și lista deputaților aleși de la fiecare partid, organizație social-politică, bloc electoral și a deputaților independenți.

(2) În timp de 24 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor în

circumscripție, comisia electorală de circumscripție va prezenta Curții Constituționale un raport privind desfășurarea alegerilor, însoțit de un exemplar al listelor de candidați al procesului-verbal și toate contestațiile din circumscripția electorală cu explicații asupra modului lor de soluționare.

(3) În termen de 3 zile de la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor, comisia electorală de circumscripție va publica în presă datele din procesul-verbal, iar audiovizualul va transmite informația în aceeași zi.

Art.61. – (1) Curtea Constituțională va studia rapoartele comisiilor electorale de circumscripție și, într-un termen de 10 zile de la data primirii raportului stabilit pentru examinarea întâmpinărilor și contestațiilor privind organizarea și desfășurarea alegerilor, va confirma sau nu, printr-un aviz, legislația alegerilor din fiecare circumscripție electorală, pe care-l va trimite în 24 de ore Comisiei Electorale centrale și respectivei comisii electorale de circumscripție. După expirarea termenului de 10 zile întâmpinările și contestațiile nu se mai primesc spre examinare.

(2) Dacă Curtea Constituțională va stabili încălcări grave ale prezentei legi, care au influențat asupra rezultatelor votării, Comisia Electorală Centrală, în baza art.63 și 64, va organiza votare repetată.

(3) În circumscripțiile electorale în care alegerile au fost declarate valabile, deputații aleși sînt considerați aleși legitim înmînîndu-li-se certificatul respectiv de către Comisia Electorală Centrală.

Art.62. – (1) Comisia Electorală Centrală, în baza proceselor verbale primite din circumscripțiile electorale, va încheia un proces-verbal care va cuprinde:

- a) numărul total de alegători în listele electorale pe întreaga țară;
- b) numărul total de alegători care s-au prezentat la urne, inclusiv cei din listele suplimentare;
- c) numărul total de voturi valabil exprimate;
- d) numărul total de voturi nule;
- e) constatarea privind modul de aplicare de către comisiile electorale de circumscripție a dispozițiilor art.58 și 59;
- f) reprezentarea pe țară a mandatelor între partide, organizații social-politice, blocuri electorale, candidați independenți;
- g) modul de soluționare a întâmpinărilor și contestațiilor primite.

(2) Procesul-verbal se semnează de către președintele și membrii Comisiei Electorale Centrale în a căror prezență a fost întocmit și se înaintează Parlamentului, în termen de 2 zile de la data primirii avizelor Curții Constituționale, împreună cu exemplarele listelor de candidați înregistrate de către comisiile electorale de circumscripție, procesele-verbale privind totalizarea rezultatelor alegerilor din toate circumscripțiile electorale și cu avizele Curții Constituționale pentru validarea deputaților și constituirea Parlamentului.

(3) Comisia Electorală Centrală va da publicității rezultatul alegerilor pe țară.

Capitolul X

VOTAREA REPETATĂ ȘI ALEGERILE PARȚIALE

Art.63. – (1) Alegerile sînt considerate nevalabile, dacă la ele au participat mai puțin de o treime din alegătorii din circumscripție înscriși în listele electorale.

(2) Comisia Electorală Centrală poate să declare nule alegerile din unele circumscripții electorale, iar comisia electorală de circumscripție poate să declare nule alegerile din unele secții de votare, dacă în procesul alegerilor și la numărătoarea voturilor au fost comise încălcări ale prezentei legi, ce au influențat rezultatele atribuirii mandatelor.

Art.64. – (1) Dacă alegerile din unele circumscripții electorale sau secții de votare au fost declarate nevalabile sau nule, prin decizie a Comisiei Electorale Centrale se procedează, în termen de 2 săptămîni, la votarea repetată asupra aceluiași candidați, folosindu-se aceleași liste electorale.

(2) Candidații vinovați de fraudă nu mai participă la noul scrutin și nu pot fi înlocuiți cu alții.

(3) În cazul votării repetate rezultatul alegerilor de la circumscripția electorală se însemnează la

rezultatul obținut în ansamblul pe țară, conform prezentei legi.

(4) Dacă și după votare repetată în circumscripția electorală alegerile vor fi declarate nevalabile, nu se vor mai efectua alegeri, iar mandatele de deputați neatribuite se vor conserva.

(5) Dacă după votare repetată în urma declarării alegerilor nule, alegerile vor fi declarate din nou nule într-o secție de votare sau circumscripție electorală, se va dizolva respectiv comisia electorală a secției de votare sau comisia electorală a circumscripției electorale. În acest caz noile alegeri se vor efectua în termen de două săptămâni de la constituirea noilor comisii.

Art.65. – (1) Dacă mandatul de deputați a devenit vacant și nu poate fi ocupat, se vor organiza alegeri parțiale.

(2) Nu se vor organiza alegeri parțiale, dacă vacanța unui mandat de deputați s-a ivit în ultimele 12 luni anterioare expirării mandatului Parlamentului.

(3) Alegerile parțiale au loc în conformitate cu prevederile prezentei legi în cel mult 3 luni de la sesizarea Președintelui Republicii sau Președintelui Parlamentului.

(4) În cazul în care alegerile parțiale au loc numai într-o singură circumscripție electorală, nu se mai constituie Comisia Electorală Centrală, atribuțiile acesteia urmînd a fi îndeplinite de către comisia electorală de circumscripție.

(5) La alegerile parțiale participă numai alegătorii care au domiciliu în circumscripția electorală respectivă.

Capitolul XI

FINANȚAREA ALEGERILOR

Art.66. – Cheltuielile legate de pregătirea și efectuarea alegerilor le suportă statul. Mărimea orientativă a acestor cheltuieli este determinată de Guvern. Mărimea efectivă a cheltuielilor se stabilește de către Comisia Electorală centrală și de aprobă de către Guvern.

Art.67. – (1) Comisia Electorală Centrală va deschide la Banca de Economii un cont special cu mențiunea "Alegeri", în care se virează mijloacele alocate pentru pregătirea și efectuarea alegerilor. Ordonator al acestor mijloace este președintele Comisiei Electorale Centrale.

(2) Comisia Electorală Centrală determină mărimea mijloacelor necesare pentru pregătirea și efectuarea alegerilor în fiecare circumscripție electorală și le transferă pe un cont special la băncile de economii de la locul de reședință al comisiilor electorale de circumscripție. Ordonator al mijloacelor alocate comisiei electorale de circumscripția este președintele acestei comisii.

(3) Modul de cheltuire a acestor mijloace, precum și formele de evidență privind folosirea lor, le stabilește Comisia Electorală Centrală.

(4) Se interzice cheltuirea acestor mijloace în scopuri nelegate de pregătirea și efectuarea alegerilor sau pentru procurarea de obiecte de prisos în amenajarea localurilor pentru alegeri, de inventar, utilaj costisitor etc.

(5) După încheierea alegerilor, președintele Comisiei Electorale Centrale depune la Guvern un raport asupra cheltuirii mijloacelor alocate.

(6) Mijloacele nefolosite se transferă la bugetul de stat.

Art.68. – (1) Partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale, candidații independenți la alegeri au dreptul de a institui pentru desfășurarea companiei electorale fonduri electorale, vărsînd în ele mijloace proprii, credite primite de la stat fără dobîndă, precum și subvenții primite de la persoane fizice și juridice din țară, în care scop Banca de Economii deschide un cont cu menținerea "Fondul electoral".

(2) Mijloacele proprii alocate pentru compania electorală se vor stabili de către conducerea partidului, organizației social-politice, blocului electoral sau de candidatul independent.

(3) Creditul alocat de la bugetul stabilit se va stabili de către Guvern.

(4) Subvențiile primite de la persoanele fizice și juridice din țară pot fi folosite pentru compania electorală a unui partid, organizație social-politică, bloc electoral, candidat independent numai dacă, în

prealabil, sînt declarate public.

(5) Este interzisă subvenționarea campaniei electorale a unui partid, organizație social-politică, bloc electoral, candidat independent, direct sau indirect, de persoanele fizice sau juridice din străinătate. Sumele astfel primite se confiscă și se fac venit la bugetul de stat, iar lista de candidați ai partidului, organizației social-politice, blocului electoral sau candidatului independent nu se admit la alegeri. Dacă această fraudă a fost descoperită după alegeri, deputații partidului, organizației social-politice, blocului electoral respectiv sau deputatul independent vor fi suspendați de mandate și se va proceda la alegeri parțiale.

(6) Primirea pentru compania electorală a creditelor de la bugetul de stat, subvențiilor de la persoane fizice sau juridice se face numai printr-un mandatar financiar, desemnat la acest scop de conducerea partidului, organizației social-politice, blocului electoral sau personal de deputatul independent.

(7) Mandatarul financiar poate fi persoana fizică sau juridică și răspunde solidar cu partidul, organizația social-politică, blocul electoral, candidatul independent, care l-a desemnat, pentru legalitatea cheltuielilor efectuate din subvențiile acordate și pentru respectarea prevederilor art.69 și 70.

(8) Calitatea de mandatar financiar se dobîndește numai după înregistrare oficială la Ministerul Finanțelor și aducerea la cunoștință publică prin presă.

(9) Plafonul sumei "Fondul electoral" este stabilit de Comisia Electorală Centrală și trebuie să fie suficient pentru ca partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale, candidații independenți să poată desfășura compania electorală cu toate atributele necesare.

(10) Cheltuirea de mijloace în vederea desfășurării campaniei electorale peste sumele prevăzute de fondul electoral se interzice.

(11) Legalitatea folosirii mijloacelor din fondurile electorale, ale partidelor, organizațiilor social-politice, blocurilor electorale, candidaților independenți participanți la alegeri este controlată de Comisia Electorală Centrală, de comisiile electorale de circumscripție și de Ministerul Finanțelor.

(12) Creditele primite de la stat se strîng, complet sau parțial, de către stat în funcție de numărul total de voturi valabil examinate pentru partidul, organizația social-politică, blocul electoral, candidatul independent în circumscripția electorală respectivă. Suma de bani, determinată prin împărțirea sumei creditului la numărul de alegători care au participat la votare și, mai departe, prin înmulțirea rezultatului obținut cu numărul de voturi valabil exprimate pentru partidul, organizația social-politică, blocul electoral, candidatul independent, urmează a fi stinsă.

(13) Partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale care nu au obținut cel puțin patru la sută din voturile valabil exprimate pe întreaga țară, candidații independenți care nu au fost aleși ca deputați vor restitui creditele dobîndite din bugetul statului în termen de 2 luni de la data încheierii votării. Celelalte partide, organizații social-politice, blocuri electorale, deputați independenți vor restitui creditele în termen de 4 luni.

Capitolul XII

RĂSPUNDEREA PENTRU ACȚIUNI ILICITE ÎN EFECTUAREA ALEGERILOR

Art.69. – (1) Se consideră infracțiuni, pentru care se aplică pedeapsă penală în conformitate cu legislația în vigoare, următoarele fapte sau tentative de a le săvîrși ale persoanelor fizice, ale persoanelor cu atribuții privind operațiunile electorale și ale factorilor de decizie din organele de administrare publică:

a) implicarea prin orice mijloc a exercitării libere a dreptului de a alege sau de a fi ales se pedepsește cu privațiune de libertate de la 6 luni la 5 ani; aceeași faptă însoțită de leziuni corporale grave sau de periclitarea vieții persoanei se pedepsește cu privațiune de libertate de la 3 la 10 ani;

b) falsificarea prin orice mijloc a rezultatelor votării se pedepsește cu privațiune de libertate de la 6 luni la 4 ani;

c) deschiderea urnelor de vot înainte de termenul stabilit prin lege pentru închiderea votării se pedepsește cu privațiune de libertate de la 6 luni la 3 ani;

d) atacarea localurilor secțiilor de votare prin orice mijloc și formă, sustragerea urnelor de vot sau a

documentelor electorale se pedepsesc cu privațiune de libertate de la 3 la 10 ani, dacă fapta nu constituie infracțiune gravă, considerată împotriva statului.

(2) Cauzele penale privind infracțiunile prevăzute de alin.(1) vor fi examinate de organele procuraturii.

(3) Președinții comisiilor electorale și alți factori de decizie sînt obligați să comunice fără întârziere organelor procuraturii infracțiunile legate de efectuarea alegerilor, săvîrșite pe teritoriul circumscripției electorale.

Art.70. – Se consideră contravenții administrative și se pedepsesc conform legislației în vigoare, dacă potrivit legii și art.69 alin.(1) nu sînt declarate infracțiuni, următoarele fapte:

a) distrugerea, murdărirea, deteriorarea prin orice alt mod a listelor electorale, a programelor și platformelor afișate sau a oricăror alte afișe sau anunțuri de agitație electorală;

b) afișarea materialelor de agitație electorală în alte locuri decît cele stabilite;

c) organizarea de către factori de decizie a adunărilor electorale cu vînzarea și consumarea băuturilor alcoolice și neluarea de măsuri pentru desfășurarea normală a adunărilor respective;

d) înscrierea cu bună știință în listele electorale a persoanelor care nu au drept de vot în conformitate cu prezenta lege, a unor persoane fizice sau înscrierea intenționată a unei persoane în mai multe liste, precum și refuzul nejustificat de a înregistra și soluționa contestațiile privind operațiunile electorale;

e) acceptarea persoanei de a fi înscrisă în mai multe liste de candidați;

f) neaducerea la cunoștință publică de către membrii comisiilor electorale a propunerilor de candidați;

g) folosirea fondurilor venite din străinătate sau nedeclarate public;

h) împiedicarea accesului în localul de votare a persoanelor învestite cu acest drept;

i) refuzul de a îndeplini dispozițiunile președintelui comisiei electorale a secției de votare privind asigurarea ordinii în localul de votare și pe teritoriul din jurul lui;

j) neînmînarea nejustificată a buletinului de vot alegătorului înscris în listă sau înmînarea unei persoane a mai multor buletine decît cele prevăzute de lege;

k) părăsirea nemotivată a localului de votare înainte de constatarea rezultatelor alegerilor și de semnarea procesului-verbal de către membrii comisiei electorale a secției de votare;

l) continuarea agitației electorale în ziua votării;

m) scoaterea buletinului de vot înmînat pentru votare din localul secției de votare;

n) falsificarea semnăturilor în listele susținătorilor candidatului independent.

Art.71. – Contravențiile administrative prevăzute de art.70 lit.a) b), d), e), f), i), k), l) se sancționează cu amendă în sumă de la 10 pînă la 20 de salarii minime, cel de la lit.c) h), j), m), n), cu amendă de la 15 pînă la 25 salarii minime, iar celor de la lit.g) cu confiscarea sumelor la bugetul de stat și cu o amendă de 30 salarii minime.

Art.72. – (1) Constatarea contravențiilor administrative, prevăzute la art.70 lit.a), c), f), j), k), l) se face prin procese-verbale întocmite de către perfect și primarii comunelor, orașelor și municipiilor, la lit.a), b), c), d), e), g), h), i), k), l), m), n), de către președinții comisiilor electorale; la lit.a), b), c), e), i), l) de către ofițerii, subofițerii și gradații de poliție care își exercită funcțiile privind asigurarea operațiunilor electorale.

(2) Procesele-verbale de constatare a contravențiilor administrative prevăzute la alineatul precedent se înaintează instanței judecătorești în a cărei rază teritorială este situată localitatea unde a fost săvîrșită contravenția.

Art.73. – (1) Instanțele judecătorești vor examina de urgență în perioada electorală toate întîmplările, contestațiile și alte cereri privind organizarea și efectuarea alegerilor. Hotărîrile instanțelor judecătorești ierarhic superioare vor fi definitive și executorii din momentul pronunțării.

(2) Activitatea instanțelor judecătorești în această perioadă electorală va fi organizată astfel, încât alegătorii, partidele, organizațiile social-politice, blocurile electorale, candidații independenți să aibă posibilitatea de a depune întîmplările și contestațiile liber și fără tergiversare.

Capitolul XIII **DISPOZIȚII FINALE**

Art.74. – (1) Sediul și dotarea Comisiei Electorale Centrale se asigură de Guvern, ale comisiilor electorale de circumscripție de prefecti, iar ale secției de votare de primari.

(2) Guvernul asigură furnizarea hîrtiei pentru executarea buletinelor de vot și a altor documente electorale, tehnicii de calcul și altor mijloace materiale și financiare necesare desfășurării alegerilor, supraveghează lucrul întreprinderilor poligrafice în vederea executării documentelor electorale.

(3) Organele de administrare locală vor asigura comisiile electorale cu statisticieni, personal tehnic auxiliar pentru perioada funcționării lor, încadrați cu contract de muncă și detașați provizoriu de funcțiile pe care le ocupă la principalul loc de muncă.

Art.75. – Pe întreaga perioadă a alegerilor comisiile electorale și instanțele judecătorești vor asigura permanența activității necesare în vederea exercitării, de către cetățeni, a drepturilor electorale.

Art.76. – Persoanele deținute în baza unui mandat de arestare pînă la pronunțarea sentinței judecătorești, persoanele condamnate la privațiune de libertate a căror sentință nu a intrat în vigoare și cele aflate în executarea unei acțiuni contravenționale vor vota în conformitate cu dispozițiile art.50 alin.(5).

Art.77. – Ministerul Afacerilor Interne pe perioada alegerilor va asigura o bună pază a ordinii publice, localurilor de votare, urnelor și buletinelor de vot, însoțirea persoanelor oficiale ale comisiilor electorale în timpul transportării materialelor și documentelor electorale.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Mircea SNEGUR

Chișinău, 14 octombrie 1993.

Nr.1609-XII